

ROMÁN

KIOKAN

OLDŘIŠKA CIPROVÁ

ADLÉTA ÁRPÁDOVNA

MEZI LÁSKOU A SPRAVEDLNOSTÍ

edice
KLOKAN

Copyright © 2023, Oldřiška Ciprová
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © 2023, Oldřiška Ciprová
Redakční úprava Otilie Grezlová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2024
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7695-148-8

Prolog

Kdesi v Uhrách, březen roku 1111

Sedmiletá holčička seděla ve voze taženém dvěma hnědáky a bez zájmu pozorovala okolí. Cesta přes celé Uhry ji nebavila, tělo ji bolelo a jen vidina toho, že měli být brzy u cíle, ji držela, aby nefňukala. Navíc viděla, že matka i komorná, které s ní cestovaly ve voze, jsou unavené ještě víc než ona a nechtěla jim cestu zne-příjemňovat.

Krajina ubíhala klidně a neměnně, příroda se však zvolna probouzela k životu. Po skončení krutého zimního období konečně začalo jaro. Sluneční paprsky dostávaly sílu a první sněženky a krokusy pomalu vykukovaly nad zem, ptáci ve větvích stromů doprovázeli příchod tepla hlasitou písničkou.

Všechno působilo tak poklidně a mírumilovně, že holčička začala klimbat.

Byla na pokraji spánku, když poznala, že vůz zastavil, a matka ji k sobě přimkla těsněji, než se jí líbilo.

Malinko se ošila, aby se z matčina sevření vymanila, a rozhlédla se, aby se podívala, co bylo příčinou matčina chování.

Z lesa na druhé straně cesty se vynořilo půl tuctu pěších ozbrojenců, kteří před sebou strkali muže v otrhaných

šatech. Holčička si všimla, že nebožák má svázané ruce za zády, a tázavě se obrátila na matku:

„Mami, kdo jsou ti muži?“

„To brzy zjistíme,“ odvětila mladá žena, naklonila se z vozu a rozkázala pár strážcům, kteří je doprovázeli, aby se nevzdalovali od vozu.

„Myslíš, že nám hrozí nebezpečí, má paní?“ zeptala se mladá chůva sedící naproti matce s dcerkou. Zněla vyděšeně a opravdu vypadala velmi vystrašeně.

„Nevím, Daro,“ hlesla žena, ale když viděla, že se služebné po těch slovech hrůzou rozšířily zorničky, snažila se ji uklidnit. „Myslím, že ne. Přece jen jsem...“ nedopověděla, protože počínání ozbrojenců ji zarazilo. Skupina mužů se totiž najednou zastavila a otrhance před sebou hodila na zem.

Dara s holčičkou v němé hrůze pozorovaly, jak jeden z ozbrojenců nasadil nebožákovi oprátku z provazu na krk a s pomocí dalších dvou chlapů vytáhli muže přes větev stromu do vzduchu.

„To snad ne,“ zašeptala matka a okamžitě se snažila holčičce zakrýt oči, aby vražednému představení nemohla přihlížet.

Sama viděla, jak sebou tělo nebožáka začalo horečnatě škubat, než ho smrt zcela zastavila.

Všechno se seběhlo tak rychle, že holčičce chvíli trvalo, než si uvědomila, co vlastně viděla.

Pak sundala matčiny dlaně z očí a podívala se směrem ke konci cesty.

Okamžitě začala ječet.

„Jedeme,“ sykla žena ve voze na strážné. „Obráťte vůz, ať se jim vyhneme.“

Rozjeli se směrem od skupiny chlapů, kteří nerušeně pokračovali ve své činnosti a konec provazu uvazovali kolem stromu, aby nebožtík zůstal na stromě viset.

Jenomže pak si jich všimli. Holčička poznala, že situace není dobrá. Viděla výraz matky a služebné a začala se bát. Muži u oběšence otočili koně směrem k vozu a během pár chvil je dostihli.

Pak se všechno semlelo strašně rychle. Slabě vykřikla, když se k nim zřejmě jejich vůdce přiblížil. Najednou nic neviděla, protože kdosi jí přehodil Dařinu kápi přes oči a zvedl ji z vozu. Chtělo se jí ječet, ale hrůzou nevydala ani hlásku. Slyšela jen křik komorné a matčiny rozkazy strážným.

Někdo holčičku přehodil přes koně, ten se vzepjal, slyšela řev a už uhaněli po trávě vedle vyjeté cesty.

Kůň se náhle znovu postavil na zadní a tentokrát se ona i jezdec ocitli na zemi.

Otočila se a utíkala, jak nejrychleji mohla.

Přitom si všimla, že u vozu bojují jejich strážní s několika chlapy, zatímco matka zkouší dostat se z vozu, aby mohla k ní. Když holčička uviděla, jak kterýsi z lapků proklál jednoho ze strážných mečem, rozplakala se.

Běžela a málem vrazila přímo do koně. Roztřeseně zvedla hlavu a setkala se s těma nejchladnějšíma očima, jaké kdy viděla. Muž na ni dlouho zíral, zatímco se vzduchem nesly divoké zvuky bitky.

„Zabte ji,“ přikázal, otočil koně a pobídl ho.

Holčička se také otočila. Od vozu se odlepili tři jezdcí, evidentně rozhodnutí uhnat ji k smrti. Rozběhla se, ale věděla, že ji koně rychle doženou. Ještě zrychlila. Slyšela je, jak se blíží. Pak se zarazila na místě.

Koně se přehnali kolem ní.

Bylo jí jasné, že se vrátí. Rozhlížela se po zemi a polekaně zamrkala, když zahlédla dýku. Musela vypadnout jednomu z jezdců. Zatajila dech. Sklonila se a popadla ji. Právě včas, protože nepřátelé se blížili. Zvedla dýku a kryla se před očekávanou ranou. Jeden z mužů seskočil

z koně a už byl skoro u ní. Najednou se zastavil, vytřeštil oči a padl k zemi.

Ze zad mu trčel šíp.

Holčička se zajíkla a uskočila. Rychle se podívala směrem k vozu a pokývnutím hlavy poděkovala strážnému, který měl chlapy na mušce. Zakládal další šíp, ale zbylí dva jezdci se rozhodli sevřít ji mezi sebou a rozsekat na nudličky. Nechala je dojet těsně k sobě, až se málem srazili, a v poslední chvíli mezi nimi proklouzla. Uskočila nalevo od prvního, prudce se obrátila a bodla ho do stehna. Zaječel. Druhý muž k ní otočil svého oře a přiměl ho, aby se vzepjal. Chtěl ji rozdrtit pod jeho kopyty.

Dívka se vrhla nalevo a utíkala, co mohla, když se jí kolem těla obtočilo lano. Dopadla na zem. Muž s chladnými očima sedící v sedle ji k sobě kousek po kousku přitahoval. Žaludek jí udělal přemet a cítila, jak se jí hrne žluč do krku.

Zničehonic ji jezdec pustil, protože se musel bránit. Strážní zatím přemohli zbylé lapky u vozu a jeden z nich se vrhl na chlapa na koni.

Ten pustil lano a v poslední chvíli tasil. Mladý ozbrojenec na něj zaútočil a jejich zbraně o sebe třeskly. Holčička se zbavila lana a vyškřábala se na nohy.

Svírala v ruce dýku a vzhledla. Strážný s tím chlapem se znovu střetli a prudkost útoku je oba srazila z koní. Vstali a pokračovali v boji.

Běžela k matce, která už se dostala z vozu a utíkala jí v ústrety. Dara visela přes okraj vozu a holčička se bála, že je věrná služebná mrtvá.

V té chvíli se však její opatrovnice pohnula.

„Pozor!“ zaječela náhle matka a dívenka se s hrůzou otočila.

Zločinec mezitím přemohl strážného a rychlými kroky se blížil.

Matka křičela, protože viděla, jak muž s chladnými očima pozvedl meč.

Dívka na nic nečekala. Zavřela oči a vrhla dýku proti němu.

Překvapila ho. Zbraň mu zůstala třet v břiše. Vyhekl a meč mu vypadl z ruky. Klesl na kolena a dívenka k němu přistoupila.

Vztáhl ruku a máchl proti ní. Holčička si příliš pozdě všimla, že velitel lupičů v ruce drží ostrý nůž. Polil ji studený pot, cítila, že je to její poslední chvílka na tomto světě. Nevěděla, kde se v ní ta zuřivost vzala. Ale dodala jí takovou sílu, že útočníkovi jedním pohybem vytáhla svou dýku z těla a znovu ho bodla.

A pak znovu a znovu.

Do očí jí stékal pot.

„Dceruško!“

Pustila zbraň. Ruka ji ukrutně bolela. Matka rozpřáhla paže a ona jí klesla do náruče.

Matně si uvědomila, že jezdci, kteří je obklopili, jsou jejich.

Pokusila se vykročit, ale zapotácela se.

V podbřišku se jí šaty zbarvily krví.

1. kapitola

Západní Uhry, roku 1113

Malá Adléta se opírala o okenní parapet a sledovala poslední paprsky slunce, které pomalu mizely za obzorem. Byl to okouzlující západ slunce, který děvčátku poskytoval útěchu v těchto těžkých chvílích. Bylo jí pouhých devět let, ale život už nejednou malé princezně předčasně odhalil své temné stránky.

Po matce měla jemné rysy a dlouhé hnědé vlasy. Zelené oči, které byly obvykle plné zvědavosti a radosti, teď nesly stopy starosti a zármutku. Obyčejně mívala rozesmátý hlas a energii, která přišla vniveč v okamžicích, kdy se snažila pochopit těžkou realitu svého života. Adléta si začala nervózně okusovat nehty. Zprávy, které pro ni chůva má, možná nebudou dobré.

Obě seděly v dívčině malé komnatě na nehostinném hradě kdesi v západních Uhrách, obklopené tlumenými stíny. Zatímco ostatní děti v Adlétině věku si hrály venku na nádvoří, Adléta byla přivolána do komnaty, aby jí chůva sdělila zprávy, které přinesl posel, jenž se spěšně vrátil z královského sídla.

„Daro,“ otočila se Adléta na chůvu se slzami v očích, „tak už mi řekni, co se doma stalo? Kdy se tam vrátíme?“

Malá princezna z chůvina výrazu totiž pochopila, že sdělení nebude obsahovat nic radostného.

Dara překypovala láskou a trpělivostí a za svůj život zažila ne jeden kotrmelec, ale tohle pro ni nebylo jednoduché. Jak měla malé dívce vysvětlit, že domů už se nevrátí? A že to zdaleka není ta nejhorší zpráva?

Dara byla třicetiletá žena s moudrýma očima a jemnýma rukama, a i když nesloužila rodině Adlétina otce dlouho, malá princezna jí přirostla k srdci. Nechtěla princezně ublížit, ale musela.

Chůva si nedovedla ani v nejhorších snech představit utrpení, kterému byl vystaven Adlétin otec, uherský a chorvatský král Almoš, ale zprávy ze Stoličného Bělehradu popisovaly brutální a krutý čin dost podrobně.

Adlétin strýc Koloman se snažil zbavit svého polorodého bratra Almoše dlouho. A teď se mu to, zdá se, podařilo.

Událost se odehrála předminulé noci v srdci hradu, který byl stanoven sídlem uherských králů a v němž Adléta vyrostla.

Kvůli nedávnému rozkolu mezi Almošem a jeho bratrem Kolomanem musela holčička Stoličný Bělehrad se svou rodinou opustit, neboť strýc Koloman zapůsobil na uherské pány a ti mu dopomohli k převratu. Almoš přišel o korunu i domov.

Hrad byl monumentální stavbou, která se tyčila na vrcholku kopce v těsné blízkosti města Buda. Jeho impozantní hradby vzdorovaly času a vypovídaly o bohaté historii země, kterou Adléta tak milovala. Cítila se tu doma, i když se narodila v Nitře. Milovala i samotný hrad a věřila, že krásnější místo k žití nenajde.

Při pohledu na Stoličný Bělehrad se naskytoval obraz mohutných zdí, které se táhly kolem celého obvodu města. Byly postaveny z masivních kamenných bloků, dávajících hradu sílu a nedobytnost. Na vrcholu hradební zdi

se nacházelo množství obranných věží, jejichž špičky dosahovaly až do oblačného nebe. Byly vybaveny lukostřeleckými místnostmi a katapulty, které zajišťovaly obranu hradu.

Přesto ho král Almoš nedokázal před svým bratrem ubránit.

Stoličný Bělehrad byl rozdělen na několik samostatných částí, z nichž každá plnila svou specifickou funkci. Nejimpozantnější částí byla hlavní věž, která se tyčila nad ostatními budovami. Vyjadřovala symbol moci a autority panovníka a nacházely se v ní komnaty pro krále, předního velitele a významné hosty.

Adléta si s láskou vzpomínala, že místnosti byly vybaveny nádherným nábytkem, gobelíny a uměleckými díly, které zdůrazňovaly bohatství a důstojnost panovníka. Bože, jak moc si přála vrátit se domů...

Uvnitř hradeb se rozkládala rozlehlá nádvoří, která sloužila jako centrum každodenního života. Zde se nacházely obytné budovy, kuchyně, stáje a další hospodářské objekty. Nádvoří bylo plné ruchu: rytíři trénovali své dovednosti na cvičném turnaji, šermíři zkoušeli své meče a děti si hrály mezi nádvořím a přilehlými zahradami.

Také Adléta si zde ráda hrála s mladším bratříčkem Bélou, Darou a matkou. Někdy se k nim připojila i Ida, Bélova chůva, které však stáří bránilo za dětmi běhat.

„Daro, odpověz mi!“ naléhala Adléta. „Řekni, Daro, co se doma stalo?“

Dara na ni pohlížela se smíšenými pocity. V jejích očích viděla ještě dětskou nevinnost a radost, kterou život přinášel. Věděla však, že musí otevřít dveře do temných hlubin a připravit děvčátko na nepředstavitelnou pravdu. Byla to chvíle, kterou si nepřála prožít, protože cítila bolest, již poselství způsobí.

Dařino srdce bušilo rychle, když se usadila vedle Adléty a pevně ji objala. Snažila se potlačit své vlastní slzy, aby mohla najít sílu a slova, která by dívce předala pravdu. Hlas se ženě chvěl, když nezvykle tiše začala vyprávět příběh neštěstí.

„Adlétko, holčičko, musím ti něco říct,“ zašeptala Dara a její hlas se lehce chvěl. „Tvůj otec, Almoš... on...“ Hlas se chůvě zlomil.

Děvčátku se na chvíli zastavilo srdce: „Tatínek umřel?“ vydechla jako ve snu.

„Ne, má drahá,“ usmála se truchlivě Dara přes slzy a ještě víc k sobě děvče přivinula: „Byl oslepen.“

Adléta sebou trhla a její oči se naplnily otázkami a strachem. Dara pokračovala s vážností a citem v hlase.

„Ten hrozný čin spáchal strýc Koloman. Chtěl získat uherský trůn dědičně a neváhal použít takovou krutost, aby dosáhl svých cílů. Tvůj otec musel ještě včera uprchnout do vyhnanství, aby ochránil sebe i vás.“

Adlétiny oči se naplnily slzami, tvář měla zděšenou a zlomenou. Dara ji pohladila po tváři.

„Je to hrozné,“ vykoktala Adléta mezi vzlyky. „Proč by někdo něco takového udělal?“

Dara ji stále držela v objetí a něžně odpověděla: „Lidé jsou schopni zrady a krutosti, Adléto. Ale víš, co je důležité? Tvůj otec tě miluje a udělá vše, aby tě ochránil. A teď je na nás...“

„Nechci to poslouchat!“ vykřikla Adléta rozrušeně a popuzeně chůvu odstrčila. „Co je s maminkou? A kde je můj malý bratříček?“

2. kapitola

Stoličný Bělehrad,
dva dny předtím, roku 1113

Adlétin otec se po měsíci násilného vystěhování vracel na Stoličný Bělehrad. Byl to muž s důstojnou postavou a hrdým pohledem a vypravil se plný naděje a víry v rodinnou loajalitu na setkání se svým bratrem Kolomanem, které právě on inicioval.

Měl smíšené pocity, přesto věřil, že jsou schopni se s bratrem domluvit.

Vzal s sebou jen pár ozbrojenců, šestiletého synka Bélu s chůvou Idou a manželku – chtěl bratrovi Kolomanovi ukázat soudržnost rodiny.

Přes všechny předchozí spory a napětí, které mezi ním a Kolomanem vládlo, pevně doufal, že najdou společnou řeč a vyřeší neshody. Trůn byl jenom jeden, přesto byl Almoš přesvědčen, že právoplatným dědicem je on a Koloman jeho nárok nakonec uzná.

Už večere konaná na Almošovu počest však ukázala, že tak jednoduché to nebude.

Pokrmu se podávaly v rozlehlé jídelně, kde ještě nedávno král Almoš pravidelně jídal. Stoly byly prostřené bohatě zdobenými zlatými příbory, vyřezávanými talíři a bytelnými poháry, přesně jak byl léta zvyklý.

Almoš, oblečený v elegantním plášti zdobeném výšivkami, byl vnitřně napjatý, snažil se však zachovat klid a důstojnost. Rozhlédl se po přítomných pánech a uvědomil si, že tito ještě nedávno sedávali u stolu s ním.

Almoš poklesl na duchu. Věrnost se u uherského dvora příliš nenosila.

Pohledem pak spočinul na jediné známé tváři, která se tvářila upřímně potěšeně, že Almoše vidí. Řezenský purkrabí, Štěpán z Reidenburgu, sem vážil dalekou cestu, jenom aby svého dávného přítele Almoše pozdravil a podpořil.

Purkrabí Štěpán pozvedl číši na znamení přátelství a přívětivě Almošovi pokynul. Ten se konečně trochu uvolnil a očima vyhledal pohled své manželky, která seděla vedle něj.

Almoš se přinutil k povzbuzujícímu úsměvu.

To však nepadlo na úrodnou půdu. Předslava Kyjevská sklonila oči k zemi a rozčíleně se zamračila. Nechtěla sem jet a dávala to všemožně najevo.

Koloman přišel do síně chvíli po nich, na tváři falešný úsměv. Působil dojmem vznešenosti, ale jeho pohled byl zahořklý a plný nenávisti. Provokativně si oblékl korunovačnický plášť, což se Almoš snažil pominout.

Přišel ke stolu a nabubřele rozhodil rukama: „Chtěl jsem ti, bratře, dokázat, že dávám přednost klidu před rodinnými spory,“ promluvil s klamnou zdvořilostí. „Ale nedoufej, že tímto se všechno změní. Trůn je můj.“

Almoš se pokusil zůstat klidný. Pochopil, že tak snadno to nepůjde. Raději otevřel rozhovor na neutrální téma, což Koloman nakonec přijal a dal se s bratrem do řeči, jako by se mezi nimi nikdy nic zlého nestalo.

Když se hovor mezi bratry dostal k šestiletému Bělovi, Almošova tvář zářila nadějí a hrdostí. Byl to okamžik, kdy se jeho láska k synovi projevila nejvíce.

„Jak dojde řeč na mého syna, nejsem k zastavení,“ přiznal s jemným úsměvem. „Ostatně to sám znáš, když

mluvíš o svém Štěpánovi. Béla je můj nejcennější poklad. Jeho odvaha a statečnost jsou nekonečné už teď, v dětském věku. Snad jednoho dne uvidíš, jak je skvělý.“

Koloman zvedl obočí a snažil se skrýt vztek v očích. Neměl zájem o Almošovu rodinu, ale to, co slyšel, ho znepokojilo. Nepotřeboval dalšího statečného soupeře v bitvě o uherský trůn.

Předslava seděla vedle manžela u stolu, tichá a rezervovaná. Její pohled byl plný obav a nedůvěry, protože tušila, že na hrad byli pozváni ne z příliš přátelských důvodů.

Jasně vnímala napětí a nebezpečí, které se vznášelo ve vzduchu. Věděla, že Koloman má temnou stránku, i manžel o ní věděl, ale nedbal její rady, aby se na Stoličný Bělehrad nevraceli.

Bývalá královna cítila Kolomanův nenávistný pohled. Oči se jí naplnily slzami, ale za každou cenu chtěla být silná a chránit rodinu.

Když Koloman pokračoval ve zdánlivě zdvořilém rozhovoru, Předslava měla chuť vykřiknout, že má té přetvářky po krk, ale byla si vědoma nebezpečí, které tím by ně mohla uvalit.

Raději tedy zůstala potichu a pevně se přidržovala Almošovy ruky, cítíc jeho oporu a lásku, které jí dodávaly odvahu.

Po večeři byl Almoš soukromě pozván do jedné z tajných místností hradu.

Když se s tím svěřil manželce, konečně se Předslava rozhodla zasáhnout.

Byla to vysoká a majestátní žena, ale v očích se jí nyní zračila starost a neklid.

„Almoši, prosím tě, cožpak nevidíš, že je to past?“ promluvila s naléhavostí, hledíc mu pevně do očí. „Koloman je jako krysa zahnaná do kouta. Bojím se o tebe, o Bélu, o naši rodinu.“